

Opsteller Zaak/Document nummer	H. Dooper Z/25/214417 388181	Datum stuk Afdeling Agendanummer	22 mei 2025 Sociaal
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

Aan de gemeenteraad namens burgemeester en wethouders van Beekdaelen

1. In te stemmen met het concept Regionaal Gezondheidsbeleid 2025-2030 'Gezondheid nu, voor later!'.
2. Kennis te nemen van het advies van het ASD-Beekdaelen (als onderdeel van de gezamenlijke advisering door de Adviesraden Zuid Limburg).
3. In te stemmen met de concept reactie op de advisering door het ASD-Beekdaelen.

Inleiding

Op basis van artikel 2 van de Wet publieke gezondheid (Wpg) moeten gemeenten elke vier jaar een nota gemeentelijke gezondheidsbeleid vaststellen gebaseerd op - op landelijk gelijkvormige wijze - verzamelde en geanalyseerde gegevens over de gezondheidssituatie van de bevolking.

Artikel 13 Wpg verplicht gemeenten binnen twee jaar na openbaarmaking van de landelijke gezondheidsnota een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast te stellen.

De Zuid-Limburgse gemeenten maken sinds 2012 een gezamenlijke regionale gezondheidsnota. Achtereenvolgens zijn de volgende nota's opgesteld:

- Een gezonde koers voor Zuid-Limburg! (2012-2015),
- Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen (2016-2019)
- Zuid Springt eruit (2020-2023)

Voor de periode 2024 – 2027 zou een nieuw regionaal gezondheidsbeleid gemaakt moeten worden. Vanwege de implementatie van het Gezond en Actief leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord heeft het Algemeen Bestuur van de GGDZL eind 2023:

- overeenstemming bereikt om het huidige regionale gezondheidsbeleid 'Zuid Springt eruit' met één jaar te verlengen en
- besloten dat het opstellen van de nieuwe regionale nota gezondheidsbeleid een jaar wordt uitgesteld.

In 2023 werden met de regionale visie en uitvoeringsplannen voor GALA en IZA de ambities en doelen voor de regio Zuid-Limburg opgesteld. Deze vormen met het huidige 'Zuid Springt eruit' de basis voor het nieuwe regionale gezondheidsbeleid.

In Zuid-Limburg is de ambitie om 25% van de gezondheidsachterstanden ten opzichte van Nederland in 2030 in te lopen. Dat is een enorme opgave. Uit recente monitorresultaten van de GGD blijkt dat de achterstanden nog niet zijn afgenomen. Dat betekent niet dat de gezamenlijke inspanningen van de gemeenten en vele organisaties zinloos zijn. We hebben de afgelopen periode veel bereikt en goede stappen gezet. Het laat wel zien dat gezondheidsachterstand een hardnekkig probleem is in de regio en gezondheidsverbetering nóg meer inspanning, bewustwording en een langjarige investering vraagt.

In het nieuwe gezondheidsbeleid, voorbereid door de regionale werkgroep gezondheidsbeleid, gaat de regio dan ook nadrukkelijk door op de ingeslagen weg door continuering van de Trendbreukaanpak. Gelet op de uitdagingen waar de regio voor staat, is de focus verbreed: we willen niet alleen dat

Opsteller Zaak/Document nummer	H. Dooper Z/25/214417 388181	Datum stuk Afdeling Agendanummer	22 mei 2025 Sociaal
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

kinderen gezond opgroeien en gelijke kansen krijgen, maar ook dat inwoners gezond blijven, zowel fysiek als geestelijk. En dat zij hierin worden gestimuleerd door hun leefomgeving. Daarmee kent het herijkte gezondheidsbeleid 4 pijlers:

1. Gezond Opgroeien
2. Gezond Blijven
3. Gezonde Geest
4. Gezonde Leefomgeving

Gezond Opgroeien

Deze pijler wordt grotendeels ingevuld door het Werkplan Trendbreuk 2024-2026 en het programmaplan Trendbreuk. De financiering daarvan is afgedekt binnen de begroting van de GGD (programmabureau en JGZ-onderdelen) en via IZA (regionale coördinatie). De interventies in dit kader worden gefinancierd binnen de begrotingen van de uitvoerende organisaties zelf. De voortzetting van Trendbreuk, als genoemd in dit regionaal gezondheidsbeleid, vindt plaats binnen deze kaders.

Gezond Blijven

Deze pijler richt zich op de versterking van preventie en gezondheidsbevordering van de volwassen en ouder wordende inwoner. Bestaande aanpakken en interventies als Welzijn op Recept, Gecombineerde Leefstijl Interventie, Ketenaanpak Valpreventie, Samen Tegen Eenzaamheid worden momenteel gefinancierd vanuit GALA en IZA en gemeentelijke middelen.

Daarnaast kan de ambitie behorende bij Gezond Blijven ook worden versterkt door binnen bestaande inzet in het reguliere welzijnswerk en andere gemeentelijke inzet. En door samen te werken met andere partners als woningcorporaties en informele organisaties, zonder dat hiervoor noodzakelijkerwijs extra investeringen nodig zijn.

Gezonde Geest

Deze pijler richt zich vooral op het in kaart brengen en analyseren wat binnen de regio gebeurt aan het versterken van mentale gezondheid. En vervolgens hoe we dit sterker kunnen verbinden met inzet binnen de andere pijlers. Ook hier vindt inzet regionaal en lokaal plaats vanuit GALA Mentale Gezondheid en mogelijk vanuit IZA met transformatiegelden voor het Transformatieplan mentale gezondheid, waarbij ook een begroting sociaal domein zit.

Voor de aanpak Suïcidepreventie stelt het Rijk middelen beschikbaar voor de organisatie en uitvoering. Deze moet kostendekkend worden ingericht waarbij in deze nota wordt uitgesproken dit zoveel mogelijk regionaal vorm te geven, eventueel in de vorm van een actienetwerk suïcidepreventie.

Gezonde Leefomgeving

Deze pijler richt zich op het versterken van de verbinding tussen beleidsvelden en een grotere, vroegtijdige betrokkenheid van gezondheid bij met name de ontwikkelingen in en van de fysieke leefomgeving. Ook hier vindt regionaal en lokaal inzet plaats vanuit o.a. GALA Gezonde Leefomgeving. Voor de versterking van infectieziekte-bestrijding en pandemische paraatheid (VIP) zijn we afhankelijk van Rijksfinanciering.

Opsteller Zaak/Document nummer	H. Dooper Z/25/214417 388181	Datum stuk Afdeling Agendnummer	22 mei 2025 Sociaal
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

Argumenten

1.1 Gemeenten zijn verplicht op basis van artikel 13 van de Wet publieke gezondheid binnen twee jaar na openbaarmaking van de landelijke gezondheidsnota een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast te stellen.

Het eerdere regionaal gezondheidsbeleid 'Zuid Springt Eruit' had een looptijd tot en met 2023 en is met één jaar verlengd vanwege de invoering van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Het nieuwe regionaal gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later!' heeft een looptijd van zes jaar (2025 t/m 2030) om daarmee het duurzame en meerjarige karakter van het regionaal gezondheidsbeleid te benadrukken. Gezondheidsbeleid vraagt immers een lange adem en meerjarige betrokkenheid. Door te kiezen voor de termijn 2025-2030 lopen we in de toekomst weer in de pas met de termijn uit artikel 13 Wpg (twee jaar na openbaarmaking van het landelijke gezondheidsbeleid).

1.2 Het regionale beleidsplan sluit aan bij de gemeentelijke visie Sociaal Domein Beekdaelen 2025 - 2028.

De ambitie van Beekdaelen is de ondersteuning van inwoners laagdrempelig en dichtbij te organiseren met de brede blik vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, gericht op preventie, passende ondersteuning, en efficiënte ondersteuning.

Deze ambitie sluit aan bij de uitgangspunten van het regionale beleidsplan: inzet op preventie, het stimuleren van gezondheidsbewustzijn van kinds af aan en de verbetering van de mentale en de fysieke gezondheid van al onze burgers met positieve gezondheid van inwoners als uitgangspunt.

Het regionale gezondheidsbeleid benadert gezondheid integraal en richt zich niet alleen op ziektepreventie door in te zetten op verhoging van de vaccinatiegraad, maar ook op het bevorderen van veerkracht, welzijn en eigen regie voor alle inwoners.

De aanwezigheid van groen draagt ook bij aan de gezondheid van mensen en het is belangrijk dat de ruimtelijke inrichting daarvan getuigt en gezonder wordt zodat sporten en veilig buiten spelen mogelijk wordt.

2. en 3. Het ASD Beekdaelen is in een vroeg stadium betrokken bij de totstandkoming van het beleidsplan.

In een gezamenlijke informatiebijeenkomst in januari van dit jaar hebben alle WMO adviesraden een toelichting ontvangen op de inhoud van de nota. Daarna is de concept nota aan de adviesraden voorgelegd voor advisering. Het ASD Beekdaelen heeft met de Werkgroep Zorg van het Overleg van Gemeentelijke Adviesraden in Zuid-Limburg, de Onafhankelijke Adviesraad Sociaal Domein Maastricht en de Adviesraad Sittard – Geleen een gezamenlijk advies ingediend.

De regionale werkgroep gezondheidsbeleid heeft de adviezen van alle adviesraden verwerkt en een reactie opgesteld. In deze reactie wordt via een gezamenlijke brief met bijbehorend addendum (bijgevoegd) in één keer richting alle adviesraden in Zuid-Limburg op de belangrijkste en meest impactvolle uitgebrachte adviezen gereageerd. Op deze manier krijgen alle adviesraden inzage in wat de adviezen van anderen zijn geweest en krijgen zij een volledig beeld van de aanpassingen in het beleidsplan.

Opsteller Zaak/Document nummer	H. Dooper Z/25/214417 388181	Datum stuk Afdeling Agendnummer	22 mei 2025 Sociaal
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

Kanttekeningen en risico's

1.1 Ondanks de enorme opgave op het gebied van gezondheid en het inlopen van achterstanden is er geen extra financiële ruimte voor investeringen in publieke gezondheid.

Er zijn Rijksbezuinigingen aangekondigd op de publieke gezondheid, naast de bezuinigingen op preventie, met name bij Versterking van Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid (VIP). Hierdoor is sprake van forse taakstelling binnen de GGD Zuid-Limburg vanaf 2026. Daarnaast zien veel Zuid-Limburgse gemeenten een ravijnjaar op zich afkomen en hebben zij te maken met grote financiële vraagstukken.

Hoewel het zorgakkoord met het nieuw aanvullende zorg- en welzijnsakkoord wordt uitgebreid, is nog onduidelijk wat dit op de lange termijn betekent voor de GALA-middelen en het aandeel voor de gemeenten in de IZA-middelen. Wel is duidelijk dat, als deze middelen overgaan naar het gemeentefonds, dit gepaard zal gaan met een bezuiniging van 10%. Eventuele financiële beperkingen en bezuinigingen op de publieke gezondheid hebben een remmend effect op het realiseren van de ambities.

Om dit risico zoveel mogelijk te beperken, wordt ingezet op verbinding met andere domeinen en het benutten van kansen die er zijn om alternatieve middelen aan te boren. Daarnaast vindt een tussenevaluatie plaats in 2028 waarin ook de financiële ontwikkelingen meegenomen zullen worden en eventueel doelen worden bijgesteld.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

De uitvoering wordt gerealiseerd via reeds bestaande vastgestelde uitvoeringsplannen. De financiering daarvan past binnen de bestaande kaders, waarbij ook middelen vanuit GALA en IZA worden ingezet. De GGD Zuid-Limburg is een belangrijke uitvoerder van het regionaal gezondheidsbeleid. Een belangrijk gedeelte van de uitvoering wordt gedekt vanuit de begroting van de GR GGD Zuid-Limburg. Het regionaal gezondheidsbeleid is ook een gezamenlijke, regionale opgave. Dankzij o.a. Trendbreuk werken we in de regio op dit punt al geruime tijd samen aan het verbeteren van de gezondheidssituatie van onze inwoners. Dit wil zeggen dat ook andere samenwerkingspartners hun steentje bijdragen. Denk aan bijvoorbeeld de welzijnspartijen, zorgorganisaties en het onderwijs.

Vervolgtraject en verantwoording

De uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten, GGD Zuid-Limburg, Trendbreuk en de samenwerkingsstructuren en de activiteiten rondom GALA en IZA. Het is, zoals eerder gezegd, een gezamenlijke opgave van alle partners in de regio.

Voor het gezondheidsbeleid staat een tussenevaluatie gepland in 2028. Met deze tussenevaluatie volgen gemeenten hoe de beleidsuitgangspunten per onderdeel uitwerking vinden. Deze informatie wordt aangevuld met gegevens uit de gezondheidsmonitors. Op basis van deze evaluatiegegevens worden doelen bijgesteld.

Communicatie

Opsteller Zaak/Document nummer	H. Dooper Z/25/214417 388181	Datum stuk Afdeling Agendnummer	22 mei 2025 Sociaal
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

Communicatie

Het nieuwe regionaal gezondheidsbeleid zal, o.a. via een gezamenlijk persbericht, bekend worden gemaakt. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van diverse relevante communicatiekanalen, indien gewenst ook de lokale kanalen van de verschillende gemeenten.

Participatie

Het ASD Beekdaelen is betrokken bij de totstandkoming van de gezondheidsnota net als de andere adviesraden uit Zuid-Limburg. In een gezamenlijke informatiebijeenkomst in januari van dit jaar hebben zij een toelichting ontvangen op de inhoud van de nota. Daarna is de concept nota aan de adviesraden voorgelegd voor advisering. Het ASD Beekdaelen heeft met de Werkgroep Zorg van het Overleg van Gemeentelijke Adviesraden in Zuid-Limburg, de Onafhankelijke Adviesraad Sociaal Domein Maastricht en de Adviesraad Sittard – Geleen een gezamenlijk advies ingediend.

De regionale werkgroep gezondheidsbeleid heeft de adviezen van alle adviesraden verwerkt en een reactie opgesteld. In deze reactie op de adviesraden Zuid-Limburg wordt via een gezamenlijke brief met bijbehorend addendum (bijgevoegd) in één keer richting alle adviesraden in Zuid-Limburg op de belangrijkste en meest impactvolle uitgebrachte adviezen gereageerd. Op deze manier krijgen alle adviesraden inzage in wat de adviezen van anderen zijn geweest en krijgen zij een volledig beeld van de aanpassingen in het beleidsplan.

Naast de adviesraden zijn er ook andere partners betrokken geweest. Zo was ook de Stuurgroep Trendbreuk betrokken en is de Gemeentelijke Regiegroep Gezond Zuid-Limburg in het proces bevraagd, omdat deze nota GALA en IZA raakt.

Burgerbetrokkenheid is opgenomen als randvoorwaarde in het regionaal gezondheidsbeleid. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat bij eventuele verdere uitwerking van de uitvoering van het gezondheidsbeleid in de toekomst ook inwoners worden betrokken.

Bijlage(n)

- Concept Raadsbesluit
- concept Regionaal Gezondheidsbeleid 2025-2030 ‘Gezondheid nu voor later!’
- Advies ASD Beekdaelen (Pre advies ASD over RGB ZL 2030)
- Concept reactie op advies van de ASD Beekdaelen (als onderdeel van de gezamenlijke advisering door de Adviesraden Zuid Limburg)
- Bijlage bij concept reactie op advies (addendum)

Dit voorstel bieden wij u hierbij ter besluitvorming aan.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

Opsteller	H. Dooper	Datum stuk	22 mei 2025
Zaak/Document nummer	Z/25/214417 388181	Afdeling	Sociaal
		Agendnummer	
Onderwerp	Regionaal Gezondheidsbeleid 2025 - 2030		
Portefeuillehouder	J. Quadvlieg		

De secretaris Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine & De burgemeester Dhr. ing. E. Geurts